

етапі розбудови та вдосконалення господарського процесу. Маємо надію, що цим Законом також буде реально покращено вирішення конфліктів серед суб'єктів господарювання, а також зникне невпевненість у ефективності та доцільності медіації, дієвості законодавчого забезпечення цього правового інституту, а також у тому, що медіація не буде використовуватися для штучного затягування вирішення господарського спору.

Список використаних джерел:

1. Прийнято Закон «Про медіацію». Верховна Рада України: офіційний веб-портал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/216385.html>
2. Про деякі аспекти медіації в цивільних та господарських правовідносинах: Директива Європейського парламенту та Ради Європи № 2008/52 від 21. 05. 2008 р. // База даних «Законодавство України» / Міжнародні організації та органи. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a95#Text
3. Господарський процесуальний Кодекс України: Закон України від 06. 11. 1991 р. № 1798-XII. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12?find=1&text=%D0%B4%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2#Text>
4. Гаврилiшин А.П. Симоненко Т.В. Медіація як альтернативний спосіб вирішення господарських спорів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 5. Т. 1. С. 275–279.
5. Рєзнiкова В. Медіація (посередництво) як спосіб вирішення господарських спорів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. № 90. С. 10–15.

Науковий керівник: асистент Топал А. С.

Дворнікова Ангеліна Юріївна

*студентка 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РОЛЬ СВІДКА В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Участь свідка у будь-якому з видів процесів зазвичай є досить неоднозначним та складним явищем. На сьогодні, питання надання показань свідком та його фігурація у вирішені справи певним чином врегульоване, проте чи повністю норми описують механізм залучен-

ня свідків або ж перелік їх можливостей з ймовірними наслідками? Мабуть, що ні.

Чинний Господарський процесуальний кодекс України в результаті змін у 2017 році вмістив у своїх положеннях нову фігуру судового процесу – свідка. Проаналізувавши норми, стає зрозумілим, що показання свідків – один зі способів належного обґрунтування вимог і заперечень учасників справи, чи встановлення інших значимих фактів. Проаналізувавши статтю 66 Господарського процесуального кодексу України, робимо висновок, що свідком може бути будь-яка фізична дієздатна особа, у якої є достовірна інформація щодо обставин, які безпосередньо стосуються справи та мають для неї значення. Також у свідка, відповідно до його статусу, з'являється обов'язок бути присутнім в суді у визначений час і давати правдиві показання про ті обставини, які йому достовірно відомі. Разом з тим свідок наділяється правом брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції, якщо інші учасники справи не заперечують такий вид участі або ж в інших випадках незалежно від заперечень учасників справи [2].

Процес та послідовність допиту свідків визначено статтею 211 ГПК України. Так, допит відбувається лише за ухвалою суду, при цьому кожний свідок допитується окремо. Важливим є і те, що свідки, ще не пройшли процедуру допиту ні в якому разі не можуть перебувати в залі судового засідання під час розгляду справи. За порядком, визначеним статтею 211 ГПК, перед допитом свідка головуючий суддя має встановити його особу, а також наголосити і попередити про кримінальну відповідальність у разі дачі свідком завідомом неправдивих показань або, якщо свідок відмовляється від надання показань без поважних на те причин [3].

Досить цікавим є питання щодо того, хто не може бути допитаний в якості свідка. Так, ГПК надає вичерпний перелік осіб, які вправі або ж зобов'язані відмовитись від дачі показань. Відповідно до законодавства, визначено перелік осіб, які не допитуються як свідки. Так, до переліку увійшли священнослужителі, а саме не можна вимагати від них розголошення інформації, отриманої на сповіді; недієздатні особи, оскільки, зазвичай, у таких осіб можуть бути певні

захворювання, через які відбувається неправильне або спотворене сприйняття подій; особи, які надають професійну правничу допомогу (адвокати), судді щодо обставин обговорення в нарадчій кімнаті та особи, які мають дипломатичний імунітет, без їхньої згоди; також виділяють осіб, які не можуть бути допитані як свідки згідно з міжнародними договорами України. Ще в новому Кодексі вказано про неможливість допиту присяжних щодо обставин нарадчої кімнати (хоча норми господарського процесуального закону взагалі не знають таких учасників процесу) та осіб, які надають послуги посередництва (медіації) під час проведення позасудового врегулювання спору, про такі відомості [2].

Нововведенням стала норма про можливість допиту як свідка іншої сторони по справі або ж третьої особи, представника. Для втілення такого права один учасник справи у заяві по суті чи у додатку до неї може поставити до 10 запитань учаснику справи. Проте виникає декілька незрозумілих моментів: учасник, якого запитують має надати вичерпну відповідь по кожному з пунктів, окрім тих, що не стосуються справи. Так, є досить очевидні запитання, з яких можна зрозуміти, чи мають вони значення для встановлення обставин по справі, чи ні, а що ж робити у разі виникнення складнощів? Законодавцем цей момент не досить врегульований, тож, в результаті, з'ясування необхідності надання відповіді покладається на запитовану особу, що додає їй відповідальності.

Варто наголосити й на певному ускладненні у процедурі, наприклад, відповіді свідка мають бути викладені в письмовій заяві, форма якої зазначена у ГПК, підтверджені нотаріально завіреним підписом, а витрати на виконання цієї процедури покладаються на заінтересовану особу. З огляду на зазначене виникає питання: чому лише на заінтересовану особу? Хіба сторони не однаково зацікавлені в розгляді справи?

Ще одним спірним моментом є те, що показань свідка достатньо в письмовій формі, а потреба в його присутності з'являється лише у разі незрозумілості, якщо обставини в його заяві суперечать іншим доказам або викликають сумнів. З одного боку, це правильно, оскільки

ки свідок зайвий раз не витрачає час і нерви, проте з іншого – саме безпосередня присутність свідка і дача показань дають можливість встановити обставини, про які особа могла забути або змовчати, або ж, можливо, переконатись, що викладене є правдою, оскільки і передбачена відповідальність за неправдиві свідчення, але така міра не завжди береться до уваги і виконує свою функцію.

Зважаючи на вищевикладене, доходимо висновку, що свідок – важливий учасник судового процесу, проте регулювання його участі і взагалі інституту допиту свідків є не достатнім, або ж не повністю поясненим. Хоча існування можливості взяття показань свідка все ж має однозначні переваги для встановлення і з'ясування обставин по справі, в результаті чого буде винесене правильне рішення.

Список використаних джерел:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06. 11. 1991 р. № 1798-ХІІ. // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
2. Поік О. Показання свідків як доказ в судовому процесі. *Юрист & Закон*. № 47. 2017. URL: https://www.asterslaw.com/ru/press_center/publications/participation_of_witnesses_in_commercial_litigation_in_ukraine/
3. Бахуринський В. С. Правовий статус свідків у господарському процесі. Протокол: юридичний інтернет ресурс. URL: https://protocol.ua/ru/pravoviy_status_svidkiv_u_gospodarskomu_protsezi/

Науковий керівник: асистент Топал А. С.

Дуда Ігор Миколайович

*студент 4-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРУ ЗА УЧАСТЮ СУДДІ ЯК ІНСТИТУТ ПРИМИРЕННЯ СТОРІН В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Доволі помітний період часу, з огляду на історичні особливості розвитку нашої держави та правового регулювання, застосовували виключно судовий розгляд і вирішення справ. З кінця ХХ століття значно підвищився інтерес вчених, юристів, дослідників та науковців до можливих способів врегулювання правових спорів у досудовому